

№09 (103)
верасень 2010

БЕЛАРУСЫ Ў СВЕЦЕ

ІНФАРМАЦЫЙНЫ БЮЛЕТЭНЬ

СПЕЦЫАЛЬНЫ ВЫПУСК, ПРЫСВЕЧАНЫ 20-ГОДДЗЮ МГА "ЗБС "БАЦЬКАЎШЧЫНА"

ВІНШУЕМ 3 20-ГОДДЗЕМ ЗГУРТАВАННЯ БЕЛАРУСАЎ СВЕТУ "БАЦЬКАЎШЧЫНА"!

На працягу 20 гадоў "Бацькаўшчына" працуе дзеля яднання ў адзіную супольнасць усіх беларусаў, што жывуць па-за межамі Беларусі і на Бацькаўшчыне, захавання і паглыблення іх беларускасці. Сябры Згуртавання, якія воляй лёсу апынуліся за мяжой, не толькі не забываюцца пра Радзіму, але і вядуць актыўнае нацыянальна-культурнае жыццё. Знаходзячыся за многія кіламетры ад Беларусі ва ўмовах інішамойнага і інішакulturнага асяроддзя, яны захоўваюць у сваіх сэрцах Радзіму і актыўна працуюць на развіццё беларускай культуры, на падвышэнне прэстыжу беларускай дзяржавы ў свеце.

Як і ўсе гэтыя гады, Згуртаванне беларусаў свету "Бацькаўшчына" будзе і надалей рабіць усё магчымае дзеля кансалідацыі беларусаў па ўсім свеце, захавання і развіцця беларускай прысутнасці за мяжой і квітнення незалежнай Беларусі.

Вінішваем сяброў Згуртавання беларусаў свету "Бацькаўшчына" з юбілеем.

Выказваем шчырую ўдзячнасць тым, хто ўсе гэтыя гады быў побач з намі, падтрымліваў у складаны моманты жыцця арганізацыі, тым, хто перажываў за нашы поспехі і дасягненні і хто непасрэдна спрычыніўся да іх.

Жадаем выдатнага здароўя, дабрабыту, жыццёвай сілы і энергіі, далейшай плённай дзейнасці на карысць роднай Беларусі!

Управа МГА "ЗБС "Бацькаўшчына"

Наш 20-цігадовы шлях

20 гадоў таму, 10 верасня 1990 г., навуковай і творчай інтэлігенцыяй Беларусі было заснавана Згуртаванне беларусаў свету "Бацькаўшчына". Галоўная мэта "Бацькаўшчыны" – яднанне ў адзіную супольнасць усіх беларусаў, што жывуць па-за межамі Беларусі і на Радзіме.

На чале ЗБС "Бацькаўшчына" стаялі Васіль Быкаў, Радзім Гарэцкі, Анатоль Грыцкевіч, Аляксей Марачкін. Сёння кіраўніком арганізацыі з'яўляецца Алена Макоўская, старшыня Рады – Ніна Шыдлоўская.

У снежні 1992 г. Згуртаванне арганізавала Першы сход беларусаў блізкага замежжа, на якім упершыню сустрэліся беларусы з розных

краінаў. Удзельнікі Сходу падтрымалі прапанову Управы "Бацькаўшчыны" аб скліканні сусветнага беларускага форуму. Гэтая ідэя была падтрымана і заходняй эміграцыяй.

8-10 ліпеня 1993 г. у сценах Опернага тэатра адбыўся

Першы з'езд беларусаў свету. Гэты з'езд пакінуў вялікі след у гісторыі. Упершыню нацыя паспрабавала кансалідавацца не толькі ў дзяржаўных межах, але і асэнсавачь сябе ў кантэксце сваёй прысутнасці ў свеце.

У арганізацыі Перша-

га з'езда беларусаў свету актыўна дапамагалі Міністэрства культуры, Міністэрства інфармацыі, Міністэрства адукацыі, Міністэрства замежных спраў, улады Мінска. Гэта быў адзіны з'езд, арганізаваны "Бацькаўшчынай", які пра-

ходзіў пры падтрымцы беларускіх уладаў. Пры падрыхтоўцы наступных чатырох з'ездаў (1997, 2001, 2005, 2009) "Бацькаўшчына" не сустракала належнага разумення з боку дзяржаўных органаў Беларусі. Толькі падчас Пятага з'езда беларусаў свету адбыўся станоўчы зрух з боку дзяржавы ў разуменні неабходнасці супрацоўніцтва з беларускай дыяспарай. На з'ездзе прысутнічалі міністр

Першы з'езд беларусаў свету

Святкаванне 90-годдзя БНР, Лондан

культуры Павел Латушка, упунаважаны па справах рэлігій і нацыянальнасцяў Леанід Гуляка, прадстаўнікі міністэрстваў эканомікі, адукацыі, інфармацыі, МЗС і іншых дзяржаўных устаноў. Такім чынам, дэлегаты з'езду атрымалі магчымасць задаць найбольш вострыя пытанні наўпрост прадстаўнікам дзяржаўных органаў Беларусі. Пэўныя крокі з боку беларускай дзяржавы ў пасляз'ездаўскі перыяд сведчаць пра тое, што гэтыя пытанні сапраўды былі пачутыя і прынятыя да разгляду.

У агуле 20-гадовы шлях арганізацыі быў няпросты: "Бацькаўшчына" прайшла праз высяленне з займанага памяшкання, 6 пераездаў, вымушана была змагацца за захаванне Беларускага дому – міжнароднага цэнтра Беларускай дыяспары, створа нага агульнымі намаганнямі беларусаў з Беларусі і замежжа. Тым не менш, нягледзячы на цяжкасці і перашкоды, Згуртаванне беларусаў свету "Бацькаўшчына" здолела захаваць еднасць і працягнуць абраны ад пачатку шлях развіцця, накіраваны на кансалідацыю беларусаў па ўсім свеце, станаўленне Беларусі як суверэннай дзяржавы. Пры гэтым арганізацыя не проста здолела выжыць, а перайшла на новы ўзровень працы. На сёння можна адзначыць пазітыўныя зрухі ў стаўленні дзяржаўных органаў Рэспублікі Беларусь да працы з беларускай

дыяспарай, і гэтыя зрухі адбыліся не без уплыву Згуртавання беларусаў свету "Бацькаўшчына". Аднак не будзем даваць ацэнак. На наступных старонках бюлетэня сябры Вялікай Рады "Бацькаўшчыны" самі выкажуць свае думкі з нагоды 20-гадовага юбілею Згуртавання. А пакуль сцісла пералічым асноўныя моманты, якія складаюць жыццё "Бацькаўшчыны".

Сёння "Бацькаўшчына" працуе з 135 асяродкамі беларускай дыяспары ў 20 краінах свету, практычна паўсюль, дзе ёсць арганізаваная беларуская прысутнасць.

Сярод найбольш значных мерапрыемстваў, праведзеных "Бацькаўшчынай", назавём наступныя:

- Першы сход беларусаў блізкага замежжа.
- З'езды беларусаў свету.
- Рэстаўрацыя Крыжа Св. Еўфрасінні Полацкай, сімвала беларускай духоўнасці (1992-1997).
- Стварэнне і арганізацыя дзейнасці Нацыянальнага Грамадскага Арганізацыйнага Камітэта Беларусь-2000 (НГАК).
- Міжнародныя канферэнцыі "Культура і адукацыя беларусаў замежжа" (1994, 1996, 1998, 2000).
- Стварэнне і арганізацыя мерапрыемстваў Грамадскага Камітэта па святкаванні 450-й гадавіны Рэфармацыі на Беларусі (2003).

- Навуковыя кан-

ферэнцыі "Залаты век Беларусі" (2002), "Рэфармацыя і грамадства. XVI стагоддзе" (2003).

- Ушанаванне памяці беларускіх дзеячаў шляхам усталявання мемарыяльных дошак на будынках у Мінску, Вільні, Таліне, Празе.

- Арганізацыя грамадскай кампаніі ў падтрымку газеты беларусаў Польшчы "Ніва" (2004).

- Арганізацыя грамадскай кампаніі, скіраванай супраць прысвячэння праваслаўнага храма ў Кобрыне Аляксандру Сувораву. Вынікам кампаніі стала адмова ад прысвячэння храма Сувораву (2007).

- Стварэнне і арганізацыя мерапрыемстваў Нацыянальнага Грамадскага Арганізацыйнага Камітэта (разам з вядучымі грамадскімі арганізацыямі і ўсімі дэмакратычнымі партыямі), прымеркаваных да 90-й гадавіны ўтварэння Беларускай Народнай Рэспублікі (2007-2008) – літаратурныя сустрэчы, інтэрв'ю, канцэрты, супрацоўніцтва з СМІ.

- Грамадская культурніцкая кампанія "Будзьма беларусамі!".

Акрамя вышэйпералічанага, дзейнасць Згуртавання вядзецца па некалькіх накірунках, да прыкладу:

Аганізацыйная дзейнасць

Варта найперш адзначыць З'езды беларусаў свету, якія праводзяцца "Бацькаўшчынай" раз на 4 гады і з'яўляюцца пляцоўкай для абмеркавання пытанняў і праблем беларускай дыяспары, наладжвання супрацоўніцтва і абмену во-

пытам паміж беларускімі асяродкамі ў свеце і Беларусі.

Згуртаванне дапамагае асяродкам беларускай дыяспары ў правядзенні мерапрыемстваў, святаў, дасылае метадычную літаратуру, перадае беларускія кнігі, у тым ліку і ў беларускія бібліятэкі і школы ў замежжы, арганізуе прыезд беларускіх пісьменнікаў, музыкаў, дэманстрацыю фільмаў.

Юрыдычна-прававая дзейнасць

Важным аспектам дзейнасці Згуртавання з'яўляецца праца па прыняцці закона "Аб беларусах замежжа". Пытанне аб падрыхтоўцы закона, які рэгулюе прававыя адносіны паміж метраполіяй і беларусамі замежжа, было ўзнята яшчэ ў 2001 г. Тады ж прадстаўнікі Згуртавання бралі ўдзел у працы Рабочай групы пры Нацыянальным цэнтры заканадаўства і прававых даследаванняў Рэспублікі Беларусь і выйшлі з шэрагам прынцыповых заўваг і прапаноў, якія грунтваліся на пажаданнях беларускіх суполак замежжа. На жаль, праца над законапраектам была спыненая, і яго разгляд, запланаваны на восень 2002 г., не адбыўся. Нарэшце пасля ўдзелу дзяржаўных органаў Беларусі ў Пятым з'ездзе беларусаў свету адбылося вяртанне да распрацоўкі законапраекта. Напрыканцы 2009 г. кіраўніцтва "Бацькаўшчыны" атрымала запрашэнне да ўдзелу ў працы Рабочай групы па падрыхтоўцы праекта Закона Рэспублікі Беларусь "Пра беларусаў замежжа". На сённяшні дзень адбы-

лося 2 пасяджэнні рабочай групы. Па выніках першага пасяджэння “Бацькаўшчына” падрыхтавала і даслала для аналізу ў Нацыянальны цэнтр узоры заканадаўства альбо канцэпцый дзяржаўнай палітыкі іншых краін у галіне супрацоўніцтва са сваімі дыяспарамі (падрыхтавана заканадаўства па 10 краінах). Цешыць як сам факт вяртання дзяржавы да разгляду пытання аб прыняцці закона “Аб беларусах замежжа”, так і тое, што другое пасяджэнне, па словах кіраўніка МГА “ЗБС “Бацькаўшчына” Алены Макоўскай, прайшло ў канструктыўным ключы. Большасць прынятых у праекце фармулёвак сэнсава адпавядаюць прапановам у праект закона “Аб беларусах замежжа”, зацверджаным дэлегатамі Пятага з’езда беларусаў свету. Маём надзею, што гэтым разам такія важныя стратэгічны і іміджавы крок для беларускай дзяржавы, якім з’яўляецца прыняцце “Закона аб беларусах замежжа”, нарэшце будзе зроблены. Са свайго боку “Бацькаўшчына” і надалей будзе рабіць усё магчымае, каб закон максімальна ўлічваў інтарэсы беларусаў замежжа.

Яшчэ адным канструктыўным крокам з боку беларускай дзяржавы ў галіне супрацоўніцтва з беларускай дыяспарай, які адбыўся пасля Пятага з’езда беларусаў свету, можна лічыць стварэнне пры Міністэрстве культуры Кансультацыйнага савета па справах беларусаў замежжа. Савет мае на мэце каардынацыю сувязяў і аказанне дапамогі грамадскім арганізацыям беларускага замежжа з боку дзяржорганаў Беларусі. У яго склад сярод іншых увайшло кіраўніцтва МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”, а таксама шэраг сяброў Вялікай Рады.

У плане супрацоўніцтва з дзяржорганами прыёмнай навіной стала інфармацыя пра стварэнне Інстытута культуры Беларусі. Як паведамляецца на сайце БЕЛТА, “інстытут ставіць сабе за мэту шырокую прэзентацыю

беларускай культуры за мяжой, а таксама падтрыманне супрацоўніцтва з беларусамі замежжа (у тым ліку, з грамадскім аб’яднаннем “Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына”)”.

Маём інфармацыю, што Міністэрствам культуры Беларусі на падставе заўваг і прапаноў, выказаных удзельнікамі Пятага з’езда беларусаў свету, распрацоўваецца праграма “Беларусы ў свеце”.

Культурна-асветная дзейнасць

У сувязі з тым, што многія выданні беларускай эміграцыі па ранейшаму застаюцца цяжкадаступнымі, некалькі гадоў таму пачалася праца па стварэнні электроннай бібліятэкі беларускай дыяспары. Яна ўтрымлівае каля 800 найменняў розных кніг, часопісаў, артыкулаў, выдадзеных нашымі суродзічамі ў замежжы.

Дзеля папулярызацыі творчасці беларускіх эмігрантаў “Бацькаўшчына” арганізуе прэзентацыі іх кніг у Беларусі, адзначэнне розных юбілейных датаў, вечарын памяці, экспазіцый у музеях, мастацкіх выстаў. У гэтым годзе быў запачаткаваны шэраг сустрэчаў з вядомымі дзеячамі беларускага замежжа. Ужо праведзеныя сустрэчы са старшынём ТБК у Літве Хведарам Нюнькам, старшынём Іркуцкага таварыства беларускай культуры імя Яна Чэрскага Алегам Рудаковым, стваральнікам і каардынатарам Беларускай інтэрнэт-бібліятэкі Kamunikat.org Яраславам

Іванюком і стваральніцай беларускай бібліятэкі пры музеі Беларускай культуры ў Гайнаўцы Наталіяй Герасімоў.

Вядзецца праца ў галіне патрыятычнага выхавання маладога пакалення беларускай дыяспары. “Бацькаўшчынай” праведзена ўжо 7 міжнародных літаратурна-мастацкіх конкурсаў сярод дзяцей Беларусі і дыяспары, а таксама навуковыя конкурсы сярод маладых вучоных па наступных тэмах: “Рэфармацыя і грамадства. XVI стагоддзе” (2003), “Найлепшы энцыклапедычны артыкул, прысвечаны 60-й гадавіне Трэцяй хвалі беларускай эміграцыі” (2004).

Інфармацыйны накірунак

Безумоўна, ваным аспектам дзейнасці Згуртавання з’яўляецца інфармаванне сусветнай беларускай супольнасці і сяброў у Беларусі пра дзейнасць беларускіх асяродкаў за мяжой. З гэтай мэтай “Бацькаўшчына” з 2001 г. выдае штомесячны бюлетэнь “Беларусы ў свеце”, які бясплатна дасылаецца падпісчыкам (арганізацыям і асобам) у 25 краінаў свету. Штодзёна аднаўляецца вэб-сайт арганізацыі, на якім можна атрымаць інфармацыю пра асяродкі беларускай дыяспары, беларускія музеі, школы, бібліятэкі ў замежжы, навіны беларускага жыцця ў замежжы, а таксама асноўныя падзеі ў Беларусі. Кіраўніцтва Згуртавання перыядычна дае інтэрв’ю

ў друкаваных і электронных СМІ, а таксама радыёпраграмах па дзейнасці “Бацькаўшчыны” і пытаннях беларускай дыяспары.

У гэтым годзе сумесна з Саюзам беларускіх пісьменнікаў быў распачаты выпуск яшчэ аднаго выдання з навінкамі беларускамоўнага друку – бюлетэнь “Кніга-ноша”, праз які можна даведацца і пра выхад кніг у серыі “Бібліятэка Бацькаўшчыны”.

Выдавецкая дзейнасць

Асобнае месца ў культурна-асветнай дзейнасці “Бацькаўшчыны” займае выданне кніг. У серыі “Бібліятэка Бацькаўшчыны”, што была створана Згуртаваннем у 2004 г. з мэтай захавання спадчыны беларускай дыяспары і яе папулярызацыі ў Беларусі, было надрукавана 19 кніг.

Акрамя таго, пабачылі свет 37 кніг, прысвечаных вядомым людзям Беларусі, яе культуры і гісторыі, выдадзены 7 зборнікаў твораў дзяцей-пераможцаў конкурсаў, арганізаваных Згуртаваннем.

Дабрачыннасць

У перыяд з 1999 па 2007 гг., дзякуючы падтрымцы кіраўніка Дабрачыннага фонду “Этнічны голас Амерыкі” Ірэны Каляды-Смірновай, “Бацькаўшчына” займалася арганізацыяй аздаравляльнага адпачынку беларускіх дзяцей (уключна з пераможцамі конкурсаў) у Балгарыі, Турцыі, Чэхіі і Польшчы. За гэты час на адпачынак з’ездзілі каля 700 дзяцей.

Кампанія

“Будзьма беларусамі”

Як асобны кірунак дзейнасці можна вылучыць працу ў межах грамадскай культурніцкай кампаніі “Будзьма беларусамі”. Менавіта Згуртаванне “Бацькаўшчына” з’яўляецца каардынатарам гэтай кампаніі, якая мае на мэце культурную ідэнтыфікацыю беларусаў, аб’яднанне беларусаў на глебе павагі да сябе, сваёй краіны, яе гісторыі, культуры і мовы.

За паўтара гады існавання

Дзіцячы летнік у Балгарыі, 2006 г.

Святочны канцэрт на гадавіну кампаніі "Будзьма беларусамі!"

кампаніі праведзена 1138 лавек з 188 гарадоў / мястэ-
розных мерапрыемстваў, чак / вёсак.
якія наведалі каля 91 000 ча- 86% мерапрыемстваў

прайшлі на "дзяржаўных пляцоўках" – ВНУ, школы, бібліятэкі, музеі, установы культуры ды інш.

Акрамя лічбаў, назавём некалькі найбольш яскравых мерапрыемстваў і праектаў, якія адбываліся ў межах кампаніі. Гэта: акцыя "Будзьма з беларускімі святамі!", праект "Імёны Беларусі: топ-12", праект "Тузін. Перазагрузка", праект "Белая яблыня грому", дабрачынны фестываль "Добры фэст", першы фестываль беларускамоўнай рэкламы "Аднак!", дапамога ў арганізацыі канцэртаў і запісе альбома музычнага прэкта "У нескладо-

вае", удзел у міжнародным фестывалі "Be2gether" і многае іншае. Падрабязную інфармацыю пра ўсе мерапрыемствы кампаніі "Будзьма беларусамі!" можна знайсці на сайце budzma.org.

Відавочна, гэта далёка не ўсё, што зроблена Згуртаваннем "Бацькаўшчына" за 20 гадоў. Бо для падрабязнага пераліку спатрэбіцца напісаць цэлую кнігу, а не адзін артыкул.

З прыемнасцю паведамляем, што святочная вечарына, прысвечаная юбілею Згуртавання, адбудзецца 26 лістапада ў Мінску.

Інфармацыйны цэнтр
МГА "ЗБС"Бацькаўшчына"

Артыкулы, пазначаныя зорчакчэй (*), друкуюцца ў скароце. Поўны тэкст чытайце на сайце zbsb.org.
Усе артыкулы захоўваюць правапіс аўтараў.

20 ГАДОЎ РАЗАМ З "БАЦЬКАЎШЧЫНАЙ"*

Працэсы перабудовы 80-х гадоў мінулага стагоддзя выклікалі ўздым нацыянальнага адраджэння. Узнікла ідэя стварэння Згуртавання беларусаў свету "Бацькаўшчына", адзін з галоўных арганізатараў якога стаў пісьменнік Яўген Лецка. Ён і мяне запрасіў удзельнічаць у складзе аргкамітэта па падрыхтоўцы гэтай арганізацыі і ўжо 10 верасня 1990 г. адбылася Устаноўчая канферэнцыя па арганізацыі ЗБС "Бацькаўшчына" – міжнароднай грамадскай культурна-асветніцкай супольнасці беларусаў, галоўнай мэтай якой з'яўляецца нацыянальнае адраджэнне Беларусі, яе мовы, культуры, адукацыі, гісторыі, стварэнне незалежнай дэмакратычнай дзяржавы. Першым прэзідэнтам ЗБС "Бацькаўшчына" стаў Васіль Быкаў, а старшынёй Рады Яўген Лецка.

У канцы 1992 г. мы правялі Сход беларусаў краін былога СССР. Савет Міністраў РБ за подпісам В.Кебіча прыняў спецыяльную пастанову аб ЗБС "Бацькаўшчына", у якой даручаў усім міністэрствам і іншым урадавым структурам дапамагаць дзейнасці Згуртавання. Кульмінацыяй магутнай, але на жаль, кароткай хвалі нацыянальнага адраджэння з'явіўся Першы з'езд беларусаў свету ў ліпені 1993 г., які праходзіў з вялікім уздымам і са значнай падтрымкай і дапамогай дзяржаўных уладаў. З'езд адбыўся у памяшканні Вялікага тэатра оперы і балета, у ім узялі ўдзел каля 1500 чалавек (з іх больш за 1000 замежных грамадзян). З дакладамі і паведамленнямі выступілі не толькі прадстаўнікі ЗБС, але і многія дзяржаўныя дзеячы: старшыня Вярхоўнага Савета С.Шушкевіч,

намеснік старшыні Савета Міністраў М.Дзямчук, міністры П.Краўчанка, А.Бутэвіч, Я.Вайтовіч, В.Гайсёнак і інш. Гэта было сапраўднае вялікае свята: упершыню сустрэліся беларусы з усяго свету. Былі прыняты важныя звароты і дакументы, праведзены "круглыя сталы" па розных напрамках, прынятая праграма "Беларусы ў свеце", ЗБС атрымала памяшканне ў былым будынку Інбелкультуа разам з Нацыянальным навукова-асветным цэнтрам імя Ф.Скарыны, у якім з часам планавалася стварыць "Беларускі Дом"; тут была адкрыта мемарыяльная дошка Максіму Гарэцкаму, а ў Лідзе – помнік Францішку Скарыну, прайшлі цікавыя мастацкія выставы (у тым ліку "Жыве Беларусь"), канцэрты, сустрэчы і г.д. Прэзідэнтам ЗБС "Бацькаўшчына" быў абраны Радзін Гарэцкі, а старшынёй Рады – Ганна Сурмач, якая многа зрабіла як кіраўнік Рабочай групы па падрыхтоўцы і правядзенню з'езда. Тады нам наперадзе марыліся светлыя надзеі, і з'езд здаваўся толькі выдатным іх пачаткам.

Аднак пасля таго, як наша краіна стала прэзідэнцкай дзяржавай, адносіны да ЗБС "Бацькаўшчына" з боку ўладаў рэзка пагоршыліся. Доўгі час мы не маглі атрымаць дазвол на правядзенне Другога з'езда беларусаў свету, які мы прыстасавалі да Дня незалежнасці 27 ліпеня 1997 г. Нават ішла размова аб правядзенні з'езда ў суседніх краінах. Нарэшце атрымалі дазвол правесці яго ў Тэатры музычнай камедыі, але перашкоды (ліпавая пажарная небяспека, тэрміновы рамонт) працягваліся амаль да самага дня адкрыцця з'езда. Ціск з боку ўладаў на рух за нацыянальнае

адраджэнне рабіўся ўсё мацнейшым, суполкі беларусаў пачалі калоцца на "сваіх" і "чужых" і г.д. Таму правядзенне з'езда патрабавала ад кіраўніцтва ЗБС вялікіх намаганняў і нерваў. Прайшоў ён непараўнальна больш сціпла – было толькі 123 прадстаўнікі замежжа, бо многія ўдзельнікі мінулай сустрэчы адмовіліся ехаць у краіну з такім рэжымам.

У далейшым праца ЗБС рабілася ўсё цяжэйшай. [...] Але ЗБС "Бацькаўшчына" жыла і, нягледзячы на новыя "камедыі" з памяшканнем, правяла Трэці з'езд беларусаў свету ў Доме літаратараў. [...]

У далейшым ЗБС "Бацькаўшчына", як і Скарынаўскі навукова-асветны цэнтр, было пазбаўленае памяшкання, але актыўную працу працягвала. Былі праведзены чацвёрты і пяты з'езды беларусаў свету. [...]

Важным дасягненнем папярэдняга і асабліва сучаснага кіраўніцтва ЗБС (Алена Макоўская і Ніна Шыдлоўская) стала пастаяннае выданне інфармацыйнага бюлетэня "Беларусы ў свеце" і выданне ўнікальных кніг серыі "Бібліятэка Бацькаўшчыны", шырокую вядомасць атрымала грамадска-культурная кампанія "Будзьма беларусамі!" і інш.

ЗБС працягвае праводзіць шматгранную шырокую дзейнасць па аб'яднанні беларусаў свету, у якой бярэ ўдзел вялікая колькасць шчырых сыноў Бацькаўшчыны і замежжа, аддадзых здзяйсненню нацыянальнай беларускай ідэі. [...]

Радзін Гарэцкі, акадэмік, прэзідэнт
МГА "ЗБС"Бацькаўшчына"
у 1993-2001 гг. (Беларусь)

НАЗАЎСЁДЫ 3 “БАЦЬКАЎШЧЫНАЙ” *

[...] У грамадска-культурніцкім багажы “Бацькаўшчыны” гэтулькі зробленага, што хопіць на дзясяткі дысертацыйных даследаванняў і беле-трыстычных аповедаў. Падзялося тут адно некаторымі асабістымі высновамі і ўспамінамі.

Недзе вясною 1990 г. падышоў да мяне ў Бібліятэцы Дома Урада, дзе я працаваў і працую па сённяшні час, пісьменнік Яўген Лецка. [...] Спадар Лецка тады пахваліў мае артыкулы ў “ЛіМе” пад рэдактарствам няўрымслівага Анатоля Вярцінскага [...], ды падсумаваўшы: “Хлопец ты добры”, – прапанаваў узяць удзел у стварэнні арганізацыі, якая б займалася стасункамі Беларусі і беларусаў замежжа. Так мой лёс на доўгія гады звязаўся з “Бацькаўшчынай”. [...] Быў кіраўніком аргкамітэта па падрыхтоўцы Першага сходу беларусаў блізкага замежжа (1992), з 1990 г. – намеснік, у 1999–2001 гг. в.а. старшыні Рады і Управы. Ганаруся, што браў чынны ўдзел у арганізацыі ўзнаўлення духоўнай і культурна-гістарычнай рэліквіі беларускага народа – Крыжа Еўфрасінні Полацкай. Пра ўсё каротка і не распавядаю...

З падзякай згадваю кіраўнікоў “Бацькаўшчыны” – першага прэзідэнта ЗБС Васіля Быкава, Радзіма Гарэцкага, Анатоля Грыцкевіча, Аляксея Марачкіна, старшыняў Рады і Управы Яўгена Лецку і Ганну Сурмач. Заўсёды побач (рэальна ці віртуальна) былі сябры Рады і Управы – Ірэна Каляда-Смірнова, Івонка Сурвіла, Алег Ла-

тышонак, Алег Рудакоў, а. Аляксандр Надсан, Вітаўт Кіпель, Янка Запруднік, Хведар Нюнька, Аляксей Каўка, Мікола Ермаловіч, Ніл Гілевіч, Адам Мальдзіс, Яўген Адамовіч, Вячаслаў Рагойша, Анатоль Сабалеўскі, Ніна Петухова, Барыс Стук, Мікола Люцко, Алесь Станкевіч, Анатоль Сілівончык, Лідзія Савік, Валянціна Фок, Генадзь Вінярскі. Сам сябе перарываю тут, бо праз “Бацькаўшчыну” “прайшлі” літаральна сотні выбітных беларусаў. Яны – эліта і гонар нацыі. Дзякуючы ім ЗБС “Бацькаўшчына” не толькі ўпершыню ў гісторыі краіны стала ўвасабленнем найвышэйшага этапу кансалідацыі дзяспары і метраполіі ў выглядзе адмысловага спецыялізаванага цэнтра, але адначасова і духоўна-культурным апірышчам беларусаў незалежна ад месца жыхарства ў сённяшнім глабальным свеце. [...]

Чаму “Бацькаўшчына” і сёння стаіць на трывалым грунце? Першае, за ёй гістарычныя карані беларускай эміграцыі пасля паўстанняў 1794, 1830–1831, 1863–1864 гадоў, Беларускага культурна-асветнага таварыства “Бацькаўшчына” (1918), створанага ў БНР, Сусветнае аб’яднанне беларускай эміграцыі (1948). Другое, усе 20 гадоў сябры “Бацькаўшчыны” – прадстаўнікі дзяспары і метраполіі – гавораць адной моваю і ў прамым і ў пераносным сэнсе. Трэцяе, нам удалося пераадолюць хваробу росту, на якую пацярпелі шмат якія беларускія грамадскія і культурніцкія арганізацыі – усе гэтыя

падзелы, асабістыя амбіцыі, комплексы Напалеона, дый пэўныя правакацыі, скіраваныя на раскол, з боку пэўных спецслужбаў. Чацвёртае, праз сістэму дзіцячых летнікаў, творчых конкурсаў і да т.п. забяспечана пераемнасць працы і супрацоўніцтва з беларускім замежжам у маштабе ўсёй краіны. Пятае, на чале МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”” заўсёды стаяць прадстаўнікі адносна маладога пакалення адраджэнцаў – Алена Макоўская і Ніна Шыдлоўская, збіць якіх з абранага жыццёвага шляху і нацыянальных арыенціраў, падаецца мне, не пад сілу самаму заклітаму ворагу. У сфармаванай ім і зацверджанай на 5-м з’ездзе беларусаў свету камандзе супрацоўнікаў і сяброў Управы ўдала спалучаны вопыт, сталасць і моладзевы імпульс. А яшчэ жаночая карпатлівасць, упартасць і здольнасць рэальна акрэсліваць ды дасягаць пастаўленай мэты. Нездарма акадэмік Радзім Гарэцкі, па-добраму, але вельмі трапна часам жартуе, называючы “Бацькаўшчыну” “Мацькаўшчынай”.

І, галоўнае, ідэйны грунт – родная мова [...], шанаванне незалежніцкай гістарычнай спадчыны, нацыянальных сімвалаў – “Пагоні” і бел-чырвона-белага сцяга.

Дык, да новых юбілеяў з годна паднятымі галоўкамі ў вольнай, дэмакратычнай, еўрапейскай Беларусі!

Валерый Герасімаў, в.а. старшыні Рады і Управы ў 1999–2001 гг., сябра Рады і Управы МГА “ЗБС “Бацькаўшчына” (Беларусь)

*Для мяне “Бацькаўшчына” – гэта адна з самых аўтарытэтных і важных грамадскіх арганізацый у Беларусі. Яе прызначэнне і яе непаўторнасць палягаюць у тым, што гэта тая арганізацыя, якая не толькі тут, у Беларусі, але і ва ўсім свеце падтрымлівае ў чалавека самае святае пачуццё – адчуванне радзімы і, акрамя гэтага адчування, падтрымлівае разуменне адказнасці перад радзімай. Сустрэкаючыся з землякамі ў многіх кутках свету я адчуў, што найпершай прыкметай прыналежнасці да нашай сінявокай, азёрнай, лясной зямлі ёсць мова, бо родная наша мова – гэта асноўны пароль для беларусаў, якіх воляй лёсу параскідала па свеце. Пачуўшы родную мову, беларус адразу пачынае давацца. Не нейкія матэрыяльныя і іншыя даброты, а перш за ўсё матчына слова адгукаецца ў глыбінях душы беларуса, калі ён успамінае ці сустракае суайчынніка. [...] А беларус для мяне – гэта святыня, гэта вечнасць, і я ўдзячны “Бацькаўшчыне” за тое, што

яна падтрымлівае ўва мне гэтыя перакананні і тым самым падтрымлівае адданасць роднай гісторыі, матчынай мове, традыцыям слаўных людзей зямлі нашай. Арганізацыя любая – гэта, перш за ўсё, людзі, і я шчаслівы, я ганаруся тым, што сярод сяброў “Бацькаўшчыны” шмат сапраўды выдатных, сапраўды сумленных, сапраўды таленавітых людзей. “Бацькаўшчына” пазнаёміла і блізка звяла мяне з такімі выбітнымі асобамі, як айцец Аляксандр Надсан у Лондане, Хведар Нюнька ў Вільні, Вячка Целеш у Рызе, Яўген Вапа ў Беластоку... Іх досведам, іх клопатам, іх штодзённай працай, як і многіх іншых, мацуецца наша арганізацыя. Ужо 20 гадоў яна верна служыць сваёй Айчыне, робіць усё, што можа, у імя яе развіцця і росквіту, і я веру, што яна яшчэ прынясе Беларусі шмат сапраўды выдатнага і непаўторнага. У гэтыя юбілейныя дні я ўспамінаю сяброў “Бацькаўшчыны”, іх светлыя твары, іх родныя вочы і радуся, што я разам з імі.

Генадзь Бураўкін, паэт, лаўрэат дзяржаўнай прэміі (Беларусь)

Не старэць духам, не стаяць на адным мейсцы, не баяцца новых ідэй, сьвежага погляду на традыцыйныя рэчы, асэнсавана знаходзіць кампраміс паміж назапашаным досведам старэйшага пакалення і моладзёдзю, не траціць запалу і азарту, своечасова разумець, што зараз хвалюе грамадства – усё, што магу пажадаць сябрам Згуртавання Беларусаў Сьвету “Бацькаўшчына”. У гэтым вашая творчая місія. У гэтым вашая асаблівасць і ўнікальнасць.

Надзея Дробіна, старшыня Рады царкоўнай парафіі (Канада)

У “Бацькаўшчыне” найноўшага часу бадай кожны ахвочы можа знайсці, дзе прыкласці свае веды й ідэі. Адчыненасць Згуртавання, жаданьне ісці насустрач, слухаць і працаваць разам – добры ўзор для ўсіх арганізацый дзяспары.

Лявон Юрэвіч, даследчык беларускай дзяспары (ЗША)

БЕЛ-ЧЫРВОНА-БЕЛЫ СЬЦЯГ НАД СЬВЕТАМ*

(да 20-й гадавіны стварэння ЗБС “Бацькаўшчына”)

[...] Праз 20 гадоў пасля стварэння ЗБС вельмі выразна акрэслілася высокая значнасць гэтай падзеі ў нацыянальнай гісторыі. 20–25 гадоў таму назад нельга было нават уявіць сабе, што магчымыя такія форумы, дзе будуць збірацца разам беларусы з розных краінаў і беларусы з Бацькаўшчыны.

[...] У тых ня надта далёкія ў гістарычным кантэксце часы беларуская нацыя існавала ў двух сусветных – савецкім і заходнім, усякія кантакты між імі жорстка пераследаваліся савецкімі ўладамі. “Жалезная заслона” надзейна ахоўвала беларусаў на Радзіме ад інфармацыі пра існаванне часткі беларускай нацыі ў іншых краінах сьвету. [...]

Але жыццё ішло наперад, адчыняліся межы, і неўзабаве мы ў Беларусі пабачылі ня толькі кніжкі, выдадзеныя беларускай эміграцыяй, але займелі магчымасць непасрэдна пазнаёміцца з нашымі суродзічамі. [...]

Паступова ў грамадзкіх колах пачала высіпацца думка аб арганізацыйным аб’яднанні беларусаў на Бацькаўшчыне і ў замежжы. Ідэя аб стварэнні адпаведнай арганізацыйнай структуры належыць, наколькі я ведаю, пісьменьніку і літаратуразнаўцу Яўгену Леўку. Зь вялікім энтузіязмам мы далучыліся да ягонага прапановы аб заснаванні Згуртавання беларусаў сьвету “Бацькаўшчына”. Назва адразу ўсім спадабалася. На ўстаноўчым сходзе 10 верасня 1990 г. прысутнічала пераважна творчая і навуковая інтэлігенцыя – людзі, якія разумелі важнасць сваёй місіі, усю значнасць працы з замежжам для будучыні краіны. Першым старшынём быў абраны Яўген Леўка, у склад Рады – кіруючага органу ЗБС – былі абраныя вядомыя ў адраджэнскім руху людзі зь Беларусі і з замежжа.

Мне таксама пашчасціла быць прысутнай на Устаноўчым Сходзе і трапіць у склад Рады, дзе маю гонар быць абранаю да сённяшняга дня.

Тады мы ўсе былі натхнёныя працаю ў ЗБС, цешыліся на шырокія перспектывы, якія адкрываліся, і шмат чаго зрабілі, каб арганізацыя “ўстала на ногі”, замацавалася і набыла прызнанне як у Беларусі, так і ў замежжы. Апафеозам таго перыяду нашай дзейнасці можна лічыць Першы зьезд беларусаў сьвету, які арганізавала ЗБС у ліпені 1993 г. Гэты прадстаўнічы нацыянальны форум назаўсёды застанецца ў гісторыі беларускага народу як выбітная падзея.

Працаваць было нялёгка, але мы мелі падтрымку як у грамадстве, так

і часткова з боку дзяржаўных уладаў Рэспублікі Беларусь.

Зьмена ўлады ў краіне ў 1994 г. драматычна адбілася на дзейнасці Згуртавання “Бацькаўшчына”. Новая, дыктатарская ўлада паступова нішчыла ўсе набыткі дэмакратыі, усё, што было зроблена Адраджэнскім рухам коштам адданай і напружанай працы. Усе наступныя Зьезды беларусаў сьвету адбыліся ў неспрыяльных умовах, насуперак перашкодам, якія чынілі ўладныя структуры. ЗБС было пазбаўлена матэрыяльнай базы, выгнана зь ягонага памяшкання. Але “Бацькаўшчына” выстаяла, выжыла і дзейнічае нават у гэты неспрыяльны час. [...]

ЗБС запачаткавала і ажыццявіла важную нацыянальную справу – упершыню ў нашай гісторыі арганізацыйна аб’яднала дзве часткі беларускай нацыі – беларусаў у мэтраполіі і ў замежжы ў адну нацыянальную супольнасць, якая цяпер ёсць прысутная ў цэлым сьвеце. Рамкі існавання беларускай нацыі пашырыліся за межы Беларусі і ахапілі ўсе тэрыторыі сьвету, дзе жывуць выходцы зь Беларусі. [...]

Калі б нават, ня дай Божа, дайшло да таго, што ЗБС спыніла сваё існаванне, закладзены ёю працэс ужо нельга перапыніць. Сёння ўстрымаецца як звычайная справа, што беларусы з розных краінаў і з мэтраполіі знаёмыя між сабою, вольна кантактуюць, узаемна дапамагаюць, ладзяць розныя супольныя імпрэзы. Мы прысутныя як адзіная нацыя ў шырокім сьвеце! Вось галоўны вынік нашай супольнай працы, пачатак якой паклала стварэнне Згуртавання беларусаў сьвету “Бацькаўшчына” 20 гадоў таму.

[...] Хочацца пажадаць усім тым, хто працуе на карысць Згуртавання, утрымлівае яго арганізацыйна і матэрыяльна, хто не губляе мужнасці ў цяжкіх абставінах, і надалей трымаць наш бел-чырвона-белы сьцяг над сьветам. Няхай не прыпыніцца бег Пагоні на зямной кулі, як гэта сымбалізуе фірмовы знак ЗБС “Бацькаўшчына”!

Зьвяртаюся таксама да ўсіх нашых суродзічаў у замежжы: падтрымлівайце наша Згуртаванне, дапамагайце ім, бо працуюць яны дзеля вас у сённяшняй Беларусі, дзе ня маюць падтрымкі і спрыяння, ваша ўвага будзе надаваць ім сілы дзеля захавання ўсім нам патрэбнай справы.

Жыве Беларусь усюды, дзе жывуць беларусы!

Ганна Сурмач, старшыня Рады
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”
ў 1993–2001 гг. (ЗША)

Шчыра віншую ЗБС “Бацькаўшчына” з паважным юбілеем, 20-годдзем утварэння гэтай сусветна вядомай міжнароднай грамадскай арганізацыі. Як адзін з яе кіраўнікоў жадаю і надалей мацаваць культурніцкія стасункі з нашымі суайчыннікамі, якія апынуліся за межамі сваёй гістарычнай Радзімы. Хочацца верыць, што сённяшняе кіраўніцтва надасць новае дыханне згуртаванню беларусаў сьвету. Няхай гэты карабель пад нашымі нацыянальнымі гістарычнымі штандарамі не збочыць з раз і назаўсёды абранага курсу, паслядоўна адстойваючы ідэалы беларушчыны, закладзеныя Беларускай Народнай Рэспублікай 25 сакавіка 1918 г.

Аляксей Марачкін, мастак,
кіраўнік МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”
ў 2005–2009 гг. (Беларусь)

Гэтым допісам хочацца ад усяго сэрца павіншаваць з 20-годдзем Згуртавання Беларусаў сьвету “Бацькаўшчына”, а разам з гэтым усіх беларусаў, што пражываюць як у Беларусі так і ў замежжы. ЗБС “Бацькаўшчына” стала за гэтыя 20 гадоў трывалым мостам, месцам сутыкнення і культурным рубяжом паміж краінай паходжання і краінай жыхарства мільёнаў беларусаў.

Арганізацыя выжыла і працягвае сваю пасыпяховую працу ў складаных умовах маладой беларускай дзяржаўнасці, калі, на мой погляд, такія каштоўнасці як нацыянальная мова, культура і гісторыя яшчэ не занялі свайго пачэснага месца паміж стасункамі асобы, грамадства і краіны.

Аднак наперадзе ўжо новыя выклікі. У выніку глабалізацыі бурацца межы нацыянальных дзяржаваў, іх легітымнасць пад пытаннем. Дзяспарныя практыкі становяцца ўласцівымі не толькі беларусам замежжа, але і асобам, якія фізічна не пакідаюць межаў Рэспублікі Беларусь.

Настае час агульнай адказнасці мэтраполіі і дзяспары за лёсы Бацькаўшчыны. Для Беларусі актуальнымі застаюцца праблемы нацыянальнай памяці, вуснай гісторыі і развоу нацыянальнай гістарыяграфіі ўвогуле. Да гэтага трэба дадаць ініцыятывы лабіявання беларускіх інтарэсаў за мяжой, падтрымкі роднай культуры і мовы, а таксама інфармацыйных, адукацыйных і навуковых праектаў дзеля прасоўвання Беларусі ў сьвеце. Веру, што вырашаць такія задачы будзем разам.

Юрась Юркевіч, старшыня
Таварыства Беларускай мовы
Віленскага краю (Літва)

НАША МГА “ЗБС “БАЦЬКАЎШЧЫНА” *

[...] У 1990 г., калі на гарызонце, пасля прыняцця Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце, ужо было відаць рэальнасць атрымання незалежнасці Беларусі і была патрэбнасць у кансалідацыі суродзічаў за яе межамі, беларуская інтэлігенцыя на Бацькаўшчыне выступіла з ініцыятывай склікаць устаноўчы сход кіраўнікоў, прадстаўнікоў нацыянальных культурных таварыстваў, у першую чаргу блізкага замежжа. Гэты першы невялікі форум адбыўся ў верасні 1990 г. у Доме літаратара на вул. Фрунзе, 5. Гэта было віруючае месца, месца эліты нацыянальнай беларускай інтэлігенцыі, адкуль ішло адраджэнне нацыі і дзяржавы. [...] Менавіта там было заснавана і Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына”. [...]

Прайшло 20 гадоў як створана ЗБС “Бацькаўшчына”. Безумоўна, зроблена ёю шмат, асабліва былі плённымі гады, калі Беларусь была пад бел-чырвона-белымі сімваламі. [...]

Прайшлі пяць З’ездаў

беларусаў свету, арганізаванага ЗБС “Бацькаўшчына”. У 1993 г. Першы быў найбольш вялікі, найбольш плённы, найбольш гістарычны, бо ён сабраў беларусаў розных палітычных поглядаў з далёкага і блізкага замежжа пад нашыя гістарычныя і дзяржаўныя сімвалы. [...] Арганізацыя пазнейшых з’ездаў была трохі складаная, бо дзяржава не стварала добрых умоваў для далейшай працы “Бацькаўшчыны”. [...] Аднак, нягледзячы на гэта, арганізацыя на чале з яе кіраўнікамі і Малой Радай кансалідацыі беларусаў, якія не паддаюцца асіміляцыі, а застаюцца беларусамі, дзе б яны ні жылі. Гэтым самым ЗБС “Бацькаўшчына” дапа-

шмат ёю зроблена і робіцца сёння ў збіранні і кансалідацыі беларусаў, якія не паддаюцца асіміляцыі, а застаюцца беларусамі, дзе б яны ні жылі. Гэтым самым ЗБС “Бацькаўшчына” дапа-

магае захаваць нацыянальную ідэнтычнасць беларусаў у свеце і папулярнызе нашу васільковую зямлю Беларусь і наш народ сярод краінаў свету. [...]

Хочацца ў дні юбілею падзякаваць за высілкі, за працу на карысць нашай вялікай арганізацыі ўсіх прэзідэнтаў, якія кіравалі “Бацькаўшчынай” усе гэтыя гады, а таксама ўсіх тых, хто ў розныя часы ўнёс ці зараз робіць свой унёсак, сваю любоў, каб жыло Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына”. Ад свайго імя, ад імя Латвійскага таварыства беларускай культуры “Сьвітанак”, ад Аб’яднання мастакоў-беларусаў Балтыі “Маю гонар” віншую ўсіх з юбілеем. Усім моцы, цяплення, энергіі і любові да нашай працы і новых поспехаў на ніве Беларускай культуры ў самой Беларусі, так і ў беларускіх дыяспарах свету.

Вячка Целеш, дацэнт
Інстытута мэнаджменту
інфармацыйных сістэм,
старшыня Аб’яднання
мастакоў-беларусаў Балтыі
“Маю гонар” (Латвія)

“БАЦЬКАЎШЧЫНЕ” 20!*

ВІНШВАЛЬНАЕ

Задоўга да заснавання Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына”, у павянальнай Заходняй Нямеччыне, у горадзе Рэгенсбург, выйшаў першы нумар газеты “Бацькаўшчына”. На календары быў кастрычнік 1947 г. – час, калі беларусы перамяшчэнцы, рассяяныя па тэрыторыі заходнеўрапейскіх краінаў, глядзелі разгублена ў будучыню, шукалі арыенціраў. Новазаснаваная газета прапанавала ім галоўны арыенцір.

Рэдакцыя пыталася ў чытачоў: “Чаму “Бацькаўшчына”, калі мы на чужыне?”¹. І дала адказ, сутнасьць якога ўвасобіла ЗБС “Бацькаўшчына” дзесяцігодзьдзі пазьней, калі над Беларусіяй праносіліся вятры гістарычных зьменаў. Вось гэтыя не падуладныя зме-

нам словы:

Бо Бацькаўшчына – гэта ж ня толькі зямля бацькоў і бацькоў бацькоў, аж углыбкі сівых пакаленьняў. Бо Бацькаўшчына – гэта найперш уся спадчына гэных пакаленьняў, увесь духоўны набытак іх, пераказаны з роду ў род і не дзяля таго, каб яго занябдаць, ці зусім выкінуць, ці схваць, захаваць у зямлю назаўсёды, а якраз на тое, каб нашыраць і павялічваць, памнажаць і пераказваць далей нашчадкам.

Дзейнасьць ЗБС “Бацькаўшчына” якраз і накіраваная на тое, “каб пашыраць і павялічваць, памнажаць і пераказваць...” Але ня толькі. Роля Згуртавання значна шырэшая. Апрача лучнасьці паміж пакаленьнямі, яно мацуе

таксама лучнасьць паміж суполкамі беларусаў, раскіданымі па цэлым свеце, па ўсіх мэрыдыянах і паралелях – ад Іркуцку да Мэльбурну, ад Лёндану да Таронта, Нью-Ёрку й далей. [...]

У гэты юбілейны час мы з удзячнасьцю згадваем усіх працаўнікоў “Бацькаўшчыны”, у тым ліку імёны заснавальнікаў і прадаўжальнікаў вялікае й высакароднае працы, якую працягам мінулага дваццацігодзьдзя прарабіла наша Згуртаваньне: Яўгена Лецікі, Ганны Сурмач, Радзіма Гарэцкага, Анатоля Грыцкевіча, Адама Мальдзіса, Аляксея Марачкіна, Алены Макоўскай, Ніны Шыдлоўскай ды сотняў іншых шчырых патрыётаў Беларусі.

Янка Запруднік, доктар
гістарычных навук (ЗША)

* Таварыства беларускай культуры ў Літве віншуе з юбілеем – 20 гадоў заснаваньня арганізацыі ЗБС “Бацькаўшчына” і жадае поспехаў у высакароднай справе служэньня беларусам сьвету!

Я меў гонар удзельнічаць у заснаваньні і ўсіх больш значных падзеях “Бацькаўшчыны”.

Цяпер, успамінаючы падзеі мінулых гадоў, як самую значную лічу І Зьезд Беларусаў Сьвету. Тады ў Менск зьехаліся беларусы з усіх кантынэнтаў. Яны ўпершыню за шмат гадоў сустрэліся ў сваёй роднай Беларусі. Людзі са сьвязамі на вачах дзяліліся ўспамінамі аб пражытых гадах на чужыне. Зьезд прайшоў ва ўсіх адносінах на высокім узроўні. Назаўсёды запамніліся эмацыянальныя, кранаючыя душу выступленьні як беларускіх, так і замежных дэлегатаў зьезду.

На жаль, усе наступныя зьезды праходзілі ў складаных умовах, пры поўным ігнараваньні зьездаў дзяржаўнымі ўладамі Беларусі.

ТБК Літвы цесна супрацоўнічае з “Бацькаўшчынай” і мае падобнае разуменьне існуючых праблем і іх вырашэньня. Мы ўвесь час адчуваем падтрымку і дапамогу культурнай дзейнасьці ТБК. Усе значныя імпрэзы (чатыры канфэрэнцыі беларусаў Балтыі, дні беларускай і літоўскай культуры ў Вільні, мэмарыяльныя дошкі беларускім дзеячам і інш.) праводзіліся з дапамогай “Бацькаўшчыны”.

“Бацькаўшчына” праводзіць вялікую самаахвярную працу па наладжваньні цесных сувязяў зь беларусамі замежжа, выдае шмат беларускай літаратуры, праводзіць зьезды, сэмінары і сустрэчы зь землякамі. Асабліва трэба адзначыць заслугі Алены Макоўскай, Ніны Шыдлоўскай і Зьмітра Сасноўскага. [...]

Хведар Нюнька, старшыня
Таварыства беларускай
культуры ў Літве, Дырэктар
цэнтру культуры Якуба
Коласа ў Вільні (Літва)

¹Аўтарам непадпісанага рэдакцыйнага артыкулу пад заг. “Бацькаўшчына” быў Антон Адамовіч. Поўны тэкст артыкулу можна прачытаць у кнізе “З гісторыяй на ‘вы’”. Выпуск трэці. Мінск. “Маст. Літ.”, 1994, с. 11–14

Перш за ўсё хачу сказаць, што ў “Бацькаўшчыне” прыгожыя дзяўчаты. Можна сказаць, што “Бацькаўшчына” апраўдвае сваю назву. Для мяне гэта сапраўды кавалачак нашай Радзімы, культурны, гістарычны, традыцыйны асяродак, дзе можна знайсці прытулак душы чалавеку, які з’ехаў з Беларусі па тых ці іншых прычынах і не можа бываць часта на Радзіме. Не толькі ў маральным плане, але і ў практычнай дзейнасці “Бацькаўшчына”, можна сказаць, замяніла дзяржаву, бо беларуская дзяржава толькі раз пачынае задумвацца пра тое, што патрэбна выбудоўваць сувязі з дыяспарай, патрэбна падтрымліваць стасункі з дзеячамі беларускага замежжа, а “Бацькаўшчына” рабіла гэта заўжды. Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына” заўжды займалася практычнай дзейнасцю па кансалідацыі і падтрымцы беларусаў замежжа і тым самым замяніла сабой афіцыйную Беларусь.

*Алег Рудакоў, старшыня
Іркуцкага таварыства беларускай
культуры імя Яна Чэрскага (Расія)*

Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына” – гэта фактычна першая арганізацыя на Беларусі, якая пачала адшукваць беларусаў і беларускія арганізацыі замежжа, наладжваць з імі кантакты, кансалідаваць беларусаў замежжа, папярэць звесці пра прадстаўнікоў беларускай дыяспары на Бацькаўшчыне і, у

рэшце рэшт, пасабляць ім. З цягам часу Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына” ператварылася ў каардынацыйны цэнтр беларусаў замежжа, стала своеасаблівым мостам паміж беларускімі арганізацыямі замежжа і Радзімы. На працягу 20 гадоў, нягледзячы на шматлікія перашкоды, Згуртаванне захавалася як моцнае, маналітнае аб’яднанне, якое карыстаецца аўтарытэтам і падтрымкай сярод беларускіх арганізацый замежжа, папулярызуе дзейнасць прадстаўнікоў беларускай дыяспары, усяляк дапамагае беларускім арганізацыям свету, адстойвае інтарэсы беларусаў свету на Бацькаўшчыне.

*Генадзь Вінярскі, дырэктар выдавецтва
“Кнігазбор”, сябра Рады і Упраўы МГА
“ЗБС “Бацькаўшчына” (Беларусь)*

Думаю, што такая арганізацыя як “Бацькаўшчына” проста неабходная дыяспары, бо беларуская дыяспара вельмі розная і вельмі вялікая, што часта робіць зносіны паміж суполкамі, а таксама і прыватнымі асобамі, што жывуць у замежжы, праблематычнымі.

Праз “Бацькаўшчыну” ж кантакты ідуць натуральна, бо Згуртаванне пабудаванае не на палітычных прынцыпах і, да прыкладу, не зважае на тое, з якіх прычын тыя ці іншыя асобы апынуліся за межамі Беларусі. Такая “пляскастая”, дэмакратычная пабудова арганізацыі, яе адкрытасць да бадай усіх жадаючых быць яе сябрамі і сканцэнтраванасць на культурных пытаннях падаюцца мне важнымі, хача, можа быць, і не заўжды

беспраблемнымі. Але праблемы вырашаюцца праз дыскусіі і гэта яшчэ адзін моцны бок Згуртавання беларусаў свету. Асабіста мне хацелася б бачыць працу “Бацькаўшчыны” яшчэ больш скіраванай на культурныя пытанні, і ў большай ступені – на сучасную культуру беларусаў замежжа і яе дачыненні з сучаснай культурай метраполіі, бо я лічу, што захаванне спадчыны не мае асаблівага сэнсу (акрамя, можа быць, музейна-гістарычнага), калі гэтая спадчына не атрымлівае натуральнага развіцця і працягу ў сучасным і будучым культурным жыцці людзей.

*Дзмітры Плакс, пісьменнік,
перакладчык, журналіст (Швецыя)*

Як старшыня ЗБВБ я магу сказаць, што мы даўно супрацоўнічаем з “Бацькаўшчынай”. Мы падтрымліваем дзейнасць “Бацькаўшчыны” стопрацэнтава. Усё што “Бацькаўшчына” здолела зрабіць у такіх цяжкіх умовах, нягледзячы на ўсе перашкоды, выклікае ў нас вялікі рэспект. Я была на трох З’ездах беларусаў свету. Усім трыма паездкамі я вельмі задаволеная. Усё праходзіла надзвычай урачыста. Мы жывём у Англіі ўжо шмат гадоў. І пабываць у Беларусі, мець магчымасць пагаварыць на роднай мове, убачыцца са сваімі суайчыннікамі – гэта было надзвычай прыемна і надзвычай карысна для мяне.

*Лёля Міхалюк,
старшыня Згуртавання беларусаў у
Вялікай Брытаніі (Вялікабрытанія)*

ВІНШАВАННЕ

ВІНШАВАННЕ СЯБРАЎ ВЯЛІКАЙ РАДЫ

Маем гонар павіншаваць з днём нараджэння сябраў Вялікай Рады Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына”, якія нарадзіліся ў кастрычніку: **Антон Астаповіч, Дзмітры Падсадчыка, Алега Якшэвіча** (Беларусь), **Уладзіміра Астапука, Генадзя Леха, Валерыя Казакова** (Расія), **Паўла Марозава** (Эстонія).

Жадаем вам выдатнага здароўя, аптымізму, плёну ў працы, спехаў ва ўсіх справах.

У кастрычніку чацвёрта шаноўных сяброў Вялікай Рады святкуюць юбілей: 2 кастрычніка – **Валеры Герасімаў** (Беларусь), 5 кастрычніка – **Уладзімір Астапук** (Расія), 16 кастрычніка – **Алесь Шатэрнік** (Беларусь), 20 кастрычніка – **Вольга Галанава** (Расія). Шчыра віншуем вас са святам і жадаем выдатнага здароўя, шчасця, дабрабыту, упэўненасці ў будучыні і ўсяго самага добрага і светлага.

Управа МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”

Беларусы ў свеце

№09 (103), верасень 2010

Інфармацыйны бюлетэнь
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”.
Распаўсюджваецца на правах
унутранай дакументацыі.

Меркаванні аўтараў могуць не супадаць з думкай рэдакцыі.
Падрыхтоўка матэрыялаў і
вёрстка – Т. Печанко
Адказныя за нумар –
Н. Шыдлоўская, А. Макоўская
Наклад 250 асобнікаў

*У гісторыі нашай Бацькаўшчыны жанчыны адыгрывалі ролю значна большую, чым у іншых еўрапейскіх краінах. [...]

Сёння мы бачым, як ахвярна і плённа працуюць дзеля Бацькаўшчыны разумныя, прыгожыя, таленавітыя жанчыны ў розных краінах: у Вялікабрытаніі – Лёля Міхалюк, у ЗША – Ала Орсарамана і Ірэна Каляда-Смірнова, у Латвіі – Таццяна Казак...

Я захапляюся непасрэднымі кіраўніцамі Згуртавання беларусаў свету Аленай Макоўскай і Нінай Шыдлоўскай і чакаю, калі з іх вырастуць кіраўнікі Беларусі.

Віншую “Бацькаўшчыну” з 20-годдзем і зычу 100 год!

Уладзімір Арлоў, пісьменнік (Беларусь)

Адрас рэдакцыі:
вул. Рэвалюцыйная, 15, г. Мінск 220030,
Рэспубліка Беларусь
www.zbsb.org
zbsb@tut.by

тэл./факс (+375 17) 200-70-27